

KITTILÄN PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

KITTILÄN PERHEKESKUS-KÄSIKIRJA 2027

KITTILÄ
PUHDASTA KULTAA

Sisällysluettelo

1 Mikä perhekeskus on ja perhekeskuskäsikirjan tarkoitus

2 Kansalliset linjaukset perhekeskustoiminnalle

3 Lapin perhekeskukset

4 Kittilän perhekeskus

5 Kittilän perhekeskuksen johtaminen ja koordinointi

6 Kittilän perhekeskuksen kehittäminen

1. Mikä perhekeskus on ja perhekeskuskäsikirjan tarkoitus

Perhekeskuksen idea on olla **perheiden turvaverkko, josta löytyy kaikki mitä perhe tarvitsee** - oli se sitten palveluja, tukea, toimintaa, neuvoja tai vertaistukea toisten samassa tilanteessa olevien kanssa.

Perhekeskus ei tarkoita uutta palvelua tai fyysistä rakennusta, vaan tarkoituksena on koota kaikki jo olemassa olevat lasten, nuorten ja perheiden **palvelut sekä toimijat yhteen yhteistyöverkostoon** ja niistä syntyy perheitä palveleva ja toimiva kokonaisuus.

Perhekeskus tarkoittaa **uudenlaista toimintakulttuuria**, jossa lasten, nuorten ja perheiden kanssa toimivien tahojen osaaminen hyödynnetään ja muodostetaan toimialat ylittäviä yhteistyörakenteita. Se edellyttää, että kunta, hyvinvointialue ja 3. sektori (seurakunta, järjestöt ja yksityiset toimijat) toimivat tiiviisti **yhteistyössä**, koska asiakkaat eli kittiläläiset perheet, ovat meille kaikille yhteisiä.

Perhekeskus tarjoaa lapsille, nuorille ja perheille hyvinvointia ja terveyttä tukevia, kasvua ja kehitystä edistäviä sekä varhaisen tuen, hoidon ja kuntoutuksen palveluita.

Kittilän **perhekeskuskäsikirjan** tarkoituksena on toimia Kittilän perhekeskustoiminnan ohjekirjana ja työkaluna kaikille Kittilän perhekeskusverkoston toimijoille. Lisäksi käsikirjaa on mahdollista hyödyntää uusien perhekeskusverkoston toimijoiden perehdytyksessä perhekeskustyön kokonaisuuteen. Käsikirja kertoo perhekeskuksen kehittämistä ja toimintaa ohjaavista kansallisista linjauksista, jotka muodostavat perhekeskustoimintamallin.

Käsikirja sisältää tietoa perhekeskuksen tehtävistä ja niiden toteuttamisesta meillä Kittilässä. Lisäksi käsikirjasta löytyy tietoa Kittilän perhekeskuksen palvelukokonaisuudesta, materiaaleista, kohtaamispaikoista ja sähköisen perhekeskuksen palveluista, työn koordinoinnista, ydinryhmästä ja tavoitteista.

Kittilän perhekeskuskäsikirjaa päivitetään joka vuosi.

2. Kansalliset linjaukset perhekeskustoiminnalle

Perhekeskuksen kehittämistä ohjaa kansallisista ohjeista ja linjauksista muodostuva perhekeskustoimintamalli, joka on kehitetty tukemaan perhekeskusten kehittämistä. Jokainen perhekeskustoimintamallin kohta on välttämätön, mutta se jättää tilaa erilaisille toteutustavoille.

Kittilän perhekeskuksen kehittäminen THL:n mallin mukaan ja perhekeskuksen keskeiset periaatteet on kuvattu sivuilla: https://kittila.fi/perhekeskuksen-toimintamalli

Perhekeskus on palvelukokonaisuus, jolla on erilaisia tasoja ja toimintamuotoja:

- Lapsiperheiden palveluiden toimijat muodostavat perus- ja erityistason palveluiden verkoston, josta löydät tarkempaa tietoa osoitteesta: https://kittila.fi/kittilan-perhekeskusverkosto
- Lapsille, nuorille sekä heidän läheisverkostolleen perustetaan yhteisöllisiä kohtaamispaikkoja. Toiminta toteutetaan yhteistyössä järjestöjen, seurakuntien ja kunnan kanssa: https://kittila.fi/kittilan-perhekeskuksen-kohtaamispaikat
- Sähköiset palvelut monipuolistavat perhekeskuksen toimintaa: https://kittila.fi/kittilan-perhekeskuksen-sahkoiset-palvelut
- Kittilän perhekeskuksen asiakkaiden osallistamisesta, voit lukea tarkemmin täältä: https://kittila.fi/kittilan-perhekeskuksen-asiakkaiden-osallisuus

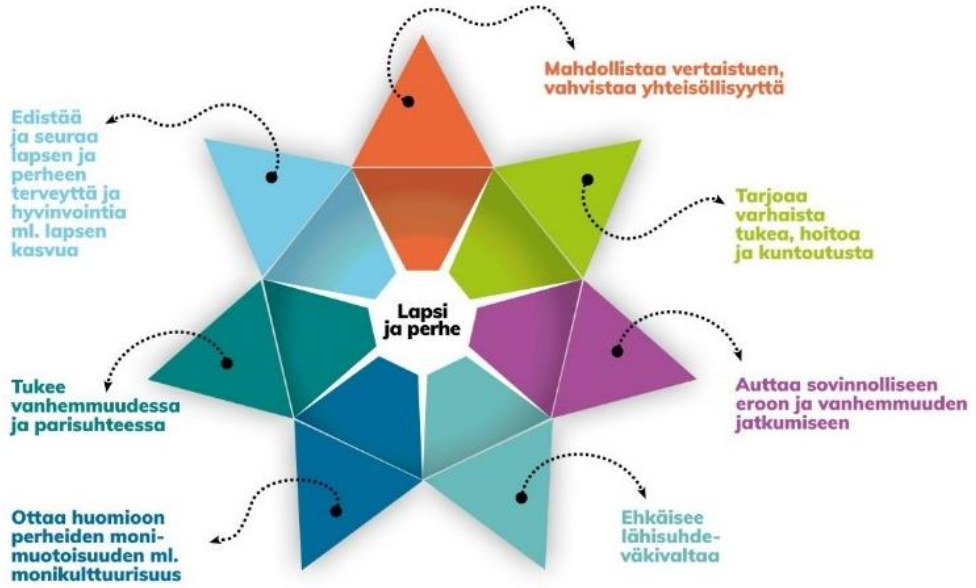
2.1 Perhekeskuksen tehtävät

Perhekeskuksen tehtävät ovat toimijoiden yhteisiä, mutta painottuvat eri palveluissa ja ammattilaisilla eri tavoin.

Kittilän perhekeskuksen tehtävien toteutuminen THL:n mallin mukaan on kuvattu sivuilla:
https://kittila.fi/perhekeskuksen-tehtavat

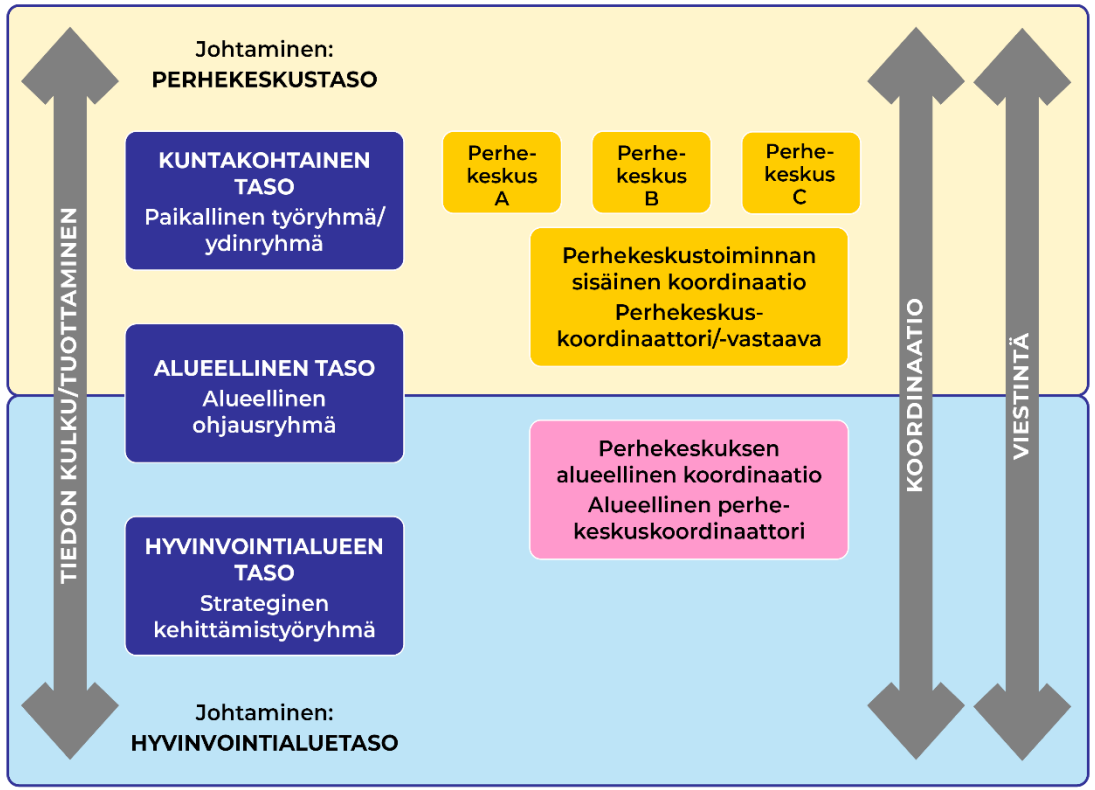
Perhekeskuksen tehtävistä ja niiden toteutumisesta Kittilän perhekeskuksessa pääset lukemaan seuraavilta sivuilta:

- Edistää ja seuraa lapsen ja perheen terveyttä ja hyvinvointi: https://kittila.fi/perhekeskuksen-tehtava-edistaa-ja-seuraa-lapsen-ja-perheen-terveytta-ja-hyvinvointia
- Tarjoaa varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta: https://kittila.fi/perhekeskuksen-tehtava-tarjoaa-varhaista-tukea-hoitoa-ja-kuntoutusta
- Auttaa sovinnolliseen eroon ja vanhemmuuden jatkumiseen: https://kittila.fi/perhekeskuksen-tehtava-auttaa-sovinnolliseen-eroon-ja-vanhemmuuden-jatkumiseen
- Ehkäisee lähisuhdeväkivaltaa: https://kittila.fi/perhekeskuksen-tehtava-ehkaisee-lahisuhdevakivaltaa
- Ottaa huomioon perheiden monimuotoisuuden: https://kittila.fi/perhekeskuksen-tehtava-ottaa-huomioon-perheiden-monimuotoisuuden
- Tukee vanhemmuudessa ja parisuhteessa: https://kittila.fi/perhekeskuksen-tehtava-tukee-vanhemmuudessa-ja-parisuhteessa
- Kohtaamispaikka mahdollistaa vertaistuen ja vahvistaa yhteisöllisyyttä: https://kittila.fi/perhekeskuksen-tehtava-kohtaamispaikka-mahdollistaa-vertaistuen-ja-vahvistaa-yhteisollisyytta

3. Lapin perhekeskukset

Kittilän perhekeskus on osa Lapin perhekeskusten kokonaisuutta. Perhekeskustyötä tehdään paikallisesti, alueellisesti ja koko maakunnan tasolla.
Lue lisää: https://lapha.fi/perhekeskukset

Lapin perhekeskustoiminnan johtaminen ja koordinaatio.
Kuva: Lapin hyvinvointialue.

Kuntakohtaisesta tasosta kerrotaan tarkemmin kappaleessa 5.

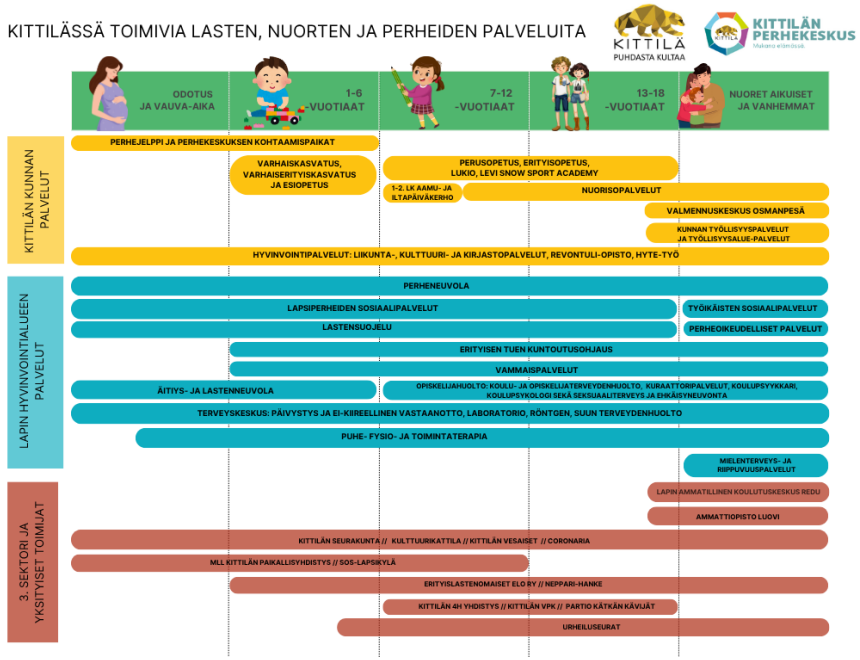
Alueellisella tasolla toimii alueellinen ohjausryhmä, jonka vastuulla on: Perhekeskuksen monialaisen palvelukokonaisuuden toimivuuden tarkastelu. Verkoston yhteensovittamisen kehittäminen alueellisesti. Palvelu- ja kehittämistarpeiden tunnistaminen aluetasoisesti. Ilmiölähtöinen kehittäminen aluetasoisesti. Tiedolla johtaminen ja Viestintä.

- Kittilä kuuluu Lapin hyvinvointialueen pohjoiselle palvelualueelle (Kittilä, Kolari, Muonio, Enontekiö, Inari, Utsjoki ja Pello). Kittilän perhekeskuskoordinaattori on Kittilän edustaja alueellisessa ohjausryhmässä.

Hyvinvointialueen tasolla toimii maakunnallinen strateginen kehittämistyöryhmä, jonka vastuulla on: Perhekeskustoiminnan linjaaminen Lapissa. Mahdollistaa riittävät resurssit ja toimintaedellytykset. Seuraa ja arvioi ennaltaehkäisevien palveluiden tilaa ja ennakoivan toiminnan vaikuttavuutta. Seuraa ja arvioi alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä perhekeskuksen toimintasuunnitelman toimenpiteiden toteutumista ja indikaattoreiden kehittymistä. Yhteensovittaa eri toimijoiden yhdyspintaan liittyvät asiat. Ohjaa, koordinoi, tukee ja arvioi alueen kehittämistyötä.

- Kittilä on valittu yhdeksi pohjoisen alueen kunnista strategiseen kehittämistyöryhmään ja Kittilää edustaa perhekeskuskoordinaattori.

4. Kittilän perhekeskus

Kittilän perhekeskuksen palvelut on kuvattu kohderyhmittäin tähän kaavioon: **Kittilän perhekeskusverkoston palvelut kohderyhmittäin**

Kittilän perhekeskuksen palvelut on koottu myös perheille jaettavaan oppaaseen, joka toimii myös ammattilaisten puhelinluettelona: **Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden ja toiminnan oppaaseen** **ja** **Kittilä Family Services Guide for Children, Young People and Families**

Perhekeskuksen yhteisestä sharepointista löytyy kaikki perhekeskuksen materiaalit, verkostokahvien tallenteet, ohjausryhmän muistiot, infokirjeet, koulutuskalenterit ja paljon muuta.

Perhekeskuksen materiaaleja:

- **Perhekeskuksen esite**
- **Nuoren / perheen palveluverkoston kartoituslomake**
- **Perheiden palvelupolut Kittilässä**
- **Kittilän monialaiset työryhmät**
- **Kittilän perhekeskuksen yhteistyön pelisäännöt**
- **Kittilän perhekeskuksen systeemisyyskaavio**
- **Apua eroon -esite**
- **Apua ja tukea lähisuhdeväkivaltaan -esite**
- **Tukea vanhemmuuteen -esite**
- **Perheille: Mistä saan apua**
- **Kittilän perhekeskuksen viestintäsuunnitelma**
- Käytössä on myös Lapissa työstetyt: **Tunnista lapsen sosiaalihuollon tai suojelun tarve ja toimi - herätteet työn tueksi** ja **Tunnista sosiaalihuollon tarve ja toimi -herätteet työn tueksi**.

Löydät kaikki tällä sivulla mainitut materiaalit osoitteesta: https://kittila.fi/kittilan-perhekeskuksen-materiaalit-ja-esitteet

5. Kittilän perhekeskuksen johtaminen ja koordinointi

Perhekeskuksen ydinryhmä

- Kittilän kunnasta: hyvinvointikoordinaattori, koulun rehtori varhaiskasvatuspäällikkö, nuorisosihteeri ja hyvinvointilautakunnan edustaja.
- Lapin hyvinvointialueen itä-pohjoiselta palvelualueelta: perhesosiaalityön sosiaalityöntekijä, palveluohjaaja sekä opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluiden johtava sosiaalityöntekijä
- 3.sektorilta edustajat seurakunnasta ja järjestöistä
- Ydinryhmän valmistelijana ja sihteerinä toimii Kittilän perhekeskuskoordinaattori.

Monialaisen ydinryhmän tehtäviä ovat:

- Paikallisen toiminnan yhteensovittaminen ja asioiden vieminen eteenpäin
- Yhdessä sovittujen käytänteiden juurruttaminen
- Paikallisten palvelu- ja kehittämistarpeiden tunnistaminen
- Työnjaosta ja yhteisistä työskentelytavoista sopiminen, monialaisen yhteistyön koordinointi ja palveluiden yhteensovittaminen
- Viestintä
- Kohtaamispaikkatoiminnan mahdollistaminen paikkakunnalla
- Tiiviin yhteistyön ylläpitäminen perhekeskustoimijoiden kesken
- Laatii muistion tiedonkulun varmistamiseksi eri tasojen välillä

Ydinryhmän vuosikello vuodelle 2027:

Helmikuu:

- Kuulumiset toimialoilta
- Monialaisten työryhmien kuulumiset
- Kuluvan vuoden perhekeskuksen työpajojen suunnittelu
- Perhekeskuksen vaikuttavuuden mittarit

Huhtikuu:

- Kuulumiset toimialoilta
- Monialaisten työryhmien kuulumiset
- Sos-lapsikylän hanke

Kesäkuu:

- Kuulumiset toimialoilta
- Monialaisten työryhmien kuulumiset
- Neuvokas perhe hanke

Elokuu:
- Kuulumiset toimialoilta
- Monialaisten työryhmien kuulumiset
- Seuraavan vuoden tavoitteiden suunnittelu

Lokakuu:
- Kuulumiset toimialoilta
- Monialaisten työryhmien kuulumiset
- Lapset puheeksi -menetelmä

Joulukuu:
- Kuulumiset toimialoilta
- Monialaisten työryhmien kuulumiset
- Kuluvan vuoden tavoitteiden toteutuminen
- Perhekeskuksen vaikuttavuuden mittarit

Perhekeskuskoordinaattori:
- Kokoaa ja koordinoi perhekeskustoimijoiden verkostoa sekä vastaa perhekeskuksen kehittämistyön jatkumisesta.
- Vie eteenpäin perhekeskustoimintamallia ja kehittää yhdessä verkoston ja ydinryhmän kanssa perhekeskuspalveluita.
- Suunnittelee ja hoitaa käytännön järjestelyt perhekeskuksen koulutuksiin, työpajoihin ja tapahtumiin. Toimii niiden vetäjänä ja kirjaa muistiot kokouksista.
- Vastaa ydinryhmän kokousten valmistelusta sekä toimii niissä puheenjohtajana ja sihteerinä.
- Koordinoi kohtaamispaikkatoimintaa ja lapsiperheiden toimintaa sekä vastaa kohtaamispaikkatoiminnan laadunarvioinnista.
- Koordinoi perhekeskukseen liittyvien järjestöjen ja seurakunnan kanssa tehtävää yhteistyötä ja sen laadun arviointia.
- Vastaa kehittäjävanhempiryhmän kanssa tehtävästä yhteistyöstä.
- Kuuluu valtakunnallisiin perhekeskusverkostoihin sekä maakunnalliseen perheiden palveluiden verkostoon ja tuo niistä tietoa kunnan perhekeskusverkostolle.
- Kuuluu pohjoisen alueen perhekeskuksen ohjausryhmään ja strategiseen kehittämistyöryhmään kunnan edustajana
- Kokoaa perhekeskusverkoston kuukausittaista uutiskirjettä ja vastaa ammattilaisten yhteisestä Sharepoint alustasta.
- Vastaa paikallisesta monikanavaisesta viestinnästä perheille
- Vastaa kunnan sähköisen perhekeskuksen eli kunnan nettisivujen kohdevalikoiden (lapsiperheet ja nuoret) sekä kunnan perhekeskus sivun ylläpidosta.
- Koostaa yksin tai yhdessä muiden toimijoiden kanssa erilaista materiaalia, suunnitelmia ja oppaita sekä päivittää niitä.
- Koordinoi Lapset puheeksi, Neuvokas perhe ja Nokko –menetelmiä.
- Tekee palveluohjausta ja toimii muissakin palveluissa esim. Pyydä apua ja Perheohjaamo.
- Toimii Kittilän väkivaltatyön koordinaattorina

6. Kittilän perhekeskuksen kehittäminen

Kittilän perhekeskuksen edellisten vuosien kehittämisestä voit lukea https://kittila.fi/kittilan-perhekeskuksen-kehittaminen sivuilta.

Vuoden 2027 talousarvioon kirjatut tavoitteet:

- **Seurataan perhekeskuksen vaikuttavuutta**: Otetaan käyttöön sovitut mittarit
- **Kehitetään perhe-ystävällisiä toimintoja:** Käynnistetään ja kehitetään Perheiden talon toimintaa
- **Perhekeskus verkoston osaamisen kehittäminen:** Järjestetään koulutusta väkivallasta ja lasten oikeuksista
- **Perheliikunnan kehittäminen:** Lisätään ympärivuotisia perheliikunnan mahdollisuuksia

Muita kehittämistarpeita vuodelle 2027:

- Perhekeskuksen tapahtumissa turvallisemman tilan periaatteiden noudattaminen.
- Väkivaltatyöryhmän kokoontumiset ja väkivaltatyön kehittäminen
- Isä-lapsi toiminta
- Monikulttuuristen perheiden vertaistuki
- Harrastuskummitoiminta
- Harrastustoiminnan nepsyesteettömyys
- Lasten ja nuorten kuulluksi tulemisen välineiden kehittäminen
- Jatketaan kohtaamispaikkatoiminnan laadunarviointia

Perhekeskuksen vaikuttavuuden mittarit vuodesta 2027 alkaen:

- Kysely perheille vuosittain, samoilla kysymyksillä vuosittain
- Kysely perhekeskusverkoston ammattilaisille
- Ennaltaehkäisevien palvelujen käyttöasteet:
  - Perhejelpin asiakasmäärät ja asiakastyytyväisyys
  - Pyydä apua yhteydenottojen määrä
  - Perheohjaamon asiakasmäärät
  - JuttuPysäkin keskustelumäärä, jos jakuu
  - Ankkuriin ohjattujen nuorten määrä
  - NOKKOon ohjattujen nuorten määrä
- Kävijämäärät ja kattavuus:
  - Perhekeskuksen some
  - Sähköinen perhekeskus ja palveluopas
- Osallistujien määrä perheiden yhteisöllisiin tapahtumiin:
  - vauvakutsut, vauvanpäivä, kulttuurineuvola, muksu, nassikoiden urheilukisat sekä perheiden pikkujoulut ja uusivuosi
- Kohtaamispaikkatoimintojen kävijämäärät
- Moniammatillisten tapaamisten määrä (neuvolatyöryhmä, kuntakohtainen oppilashuollon työryhmä, nuorten monialainen verkosto, perhekeskus työpajat ja verkostomessut)
- Lastensuojelu/huoli ilmoitusten ensiarvion tilastot: asiakkuuksien määrä, tulosyyt ja mistä ilmoituksia tulee.